

Številka: 013-2/2017/2

Datum: 6. 1. 2017

GRADIVO ZA 2. SEJO SVETA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA DIALOG O VERSKI SVOBODI

Vsebina k točkam dnevnega reda:

UVODNA POJASNILA.....	2
1. ZAGOTAVLJANJE VERSKE DUHOVNE OSKRBE V BOLNIŠNICAH: DOSTOPNOST VEČRELIGIJSKE DUHOVNE OSKRBE IN MOŽNOST OPRAVLJANJA NEKRŠČANSKEGA OBREDJA V RAZPOLOŽLJIVIH SAKRALNIH PROSTORIH	4
2. OBDAVČITEV NEPREMIČNIN V LASTI VERSKIH SKUPNOSTI KOT DOMNEVNA OMEJITEV VERSKE SVOBODE.....	8
3. INFORMACIJA O ZAMEJITVI DELOVNEGA PODROČJA VERSKE SVOBODE IN RAZPRAVA O RAZVRSTITVI PREJETIH PREDLOGOV ZA OBRAVNAVO	9
4. RAZNO.....	24

UVODNA POJASNILA

Svet Vlade Republike Slovenije za dialog o verski svobodi z drugo sejo začenja svoje vsebinsko delo. Ker se njegov delokrog in način dela razlikujeta od vseh drugih podobnih vladnih delovnih teles in s svojim delom tako sami postavljamo svoje standarde, uvodoma navajamo nekaj pojasnil – tudi zato, da bo naš dialog ves čas transparenten.

Najprej se vam opravičujem, ker seje nismo sklicali v predvidenem poslovnem roku oziroma vsaj enkrat v minulem letu. S sklicem nekaj tednov zamujamo, ker smo predloge cerkva in drugih verskih skupnosti za obravnavo (z izjemo dveh predlogov UPASANE SPD, za katere pa smo ocenili, da se ne nanašajo na delokrog sveta)¹ prejeli šele po pozivu predsednika konec septembra lani. Po pregledu vseh predlogov se je izkazalo, da skopi zapisi nekaterih ne omogočajo (kakovostne) obravnave, zato smo predlagatelje prosili za dodatna pojasnila. Do trenutka, v katerem sklicujemo pričujočo sejo, se na našo prošnjo za dodatna pojasnila še ni odzvala nobena cerkev ali druga verska skupnost.

V spodnji preglednici najdete razčlenjene podatke o vseh prejetih predlogih za obravnavo na seji sveta.

Predlagatelj	Zadeve, ki jih je mogoče (vsaj domnevno) uvrstiti na področje verske svobode	Zadeve, ki jih <u>ni</u> mogoče uvrstiti na področje verske svobode	Skupaj
Katoliška Cerkev	1	0	1
Islamska skupnost v RS	4	4	8
Čezvesoljska Zombi cerkev blaženega zvonjenja	3	3	6
Buddha Dharma, Zveza budistov v RS	0	2	2
UPASANA SPD	0	4	4
SKUPAJ	8 (38%)	13 (62%)	21

Preglednica 1: Razvrstitev predlogov za obravnavo glede na mnenje Ministrstva za kulturo o njihovi povezanosti s področjem verske svobode po predlagateljih

Vsi predlogi so vsebinsko razgrnjeni, razvrščeni in zelo na kratko komentirani v tretjem poglavju tega dokumenta. To je pomembno besedilo. Po eni strani se tako v natančno določenem času in družbenem okolju kažejo področja, na katerih želijo registrirane cerkve in druge verske skupnosti urejati svoja razmerja z državo, po drugi pa seveda optiko človekove pravice, s katero na zeleno urejanje teh razmerij zre državni organ. Presek (in preostanek) obeh je pomenljiv v vseh ozirih. Razkrije nam lahko tudi skrajnosti – togost, sporne prakse in nemara celo zmotna mnenja državnih organov ter v našem kontekstu prav tako zmotno, a sicer povsem legitimno prizadevanje cerkva in

¹ To sta predloga UPASANE SPD št. 2016/3 in 2016/4, povzeta na str. 20.

drugih verskih skupnosti za uresničevanje njihovih posamičnih interesov. Ravno na tem mestu vidim najpomembnejšo vlogo našega sveta. Čeprav o obravnavi zadev v skladu z našim poslovníkom na koncu vendarle odloča predsednik, razvrstitev in komentar prejetih predlogov ne pomenita, da si želi Ministrstvo za kulturo prilastiti monopol nad razlago človekove pravice do verske svobode. Prav nasprotno, od članov sveta in drugih vabljenih o tem pričakujemo odprt, strpen in predvsem argumentiran dialog. Še eno opozorilo se mi zdi pomembno. Upravičena uvrstitev predloga cerkve ali druge verske skupnosti med zadeve, ki niso povezane z versko svobodo, ne pomeni, da njenega problema ni ali da ga ni treba reševati, ampak zgolj, da reševanje tega problema presega zahtevano najnižjo raven skrbi države za našo človekovo pravico, ki je opredeljena tudi z dokumenti mednarodnega prava.

Strokovnjaka za nediskriminacijo na tem mestu pozivam k samostojni obravnavi prejetih predlogov, če bi se jima to zdelo potrebno in zadevni predlogi hkrati ne bi izkazovali zahtevane povezave z versko svobodo (prim. op. št. 6).

Da bi delo lahko začeli, je Ministrstvo za kulturo med prejetimi predlogi za obravnavo v dobri veri izbralo prvi dve zadevi - dostopnost večreligijske duhovne oskrbe v slovenskih bolnišnicah in možnosti opravljanja nekrščanskega obredja v njihovih sakralnih prostorih (pobuda Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji je razčlenjena v prvem poglavju tega dokumenta) ter predvideno novo obdavčitev nepremičnin v segmentu, ki se zdaj nanaša na oprostitev plačila nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za stavbe, ki jih uporabljajo verske skupnosti za svojo versko dejavnost (pobuda Katoliške Cerkve je razčlenjena v drugem poglavju tega dokumenta).

Dr. Gregor Lesjak,
namestnik predsednika

K1.

ZAGOTAVLJANJE VERSKE DUHOVNE OSKRBE V BOLNIŠNICAH: DOSTOPNOST VEČRELIGIJSKE DUHOVNE OSKRBE IN MOŽNOST OPRAVLJANJA NEKRŠČANSKEGA OBREDJA V RAZPOLOŽLJIVIH SAKRALNIH PROSTORIH

Islamska skupnost v Republiki Sloveniji je v odzivu na poziv predsednika sveta k posredovanju predlogov za obravnavo na seji sveta z dne 27. 9. 2016 zapisala: »V bolnišnicah smo poskušali zagotoviti majhen prostor za opravljanje molitev bolnikov. Tudi v tem primeru smo bili neuspešni.«

Ministrstvo za kulturo je Islamsko skupnost v Republiki Sloveniji dne 15. 11. 2016 med drugim prosilo za natančnejši opis življenjskega primera, v katerem je neuspešno skušala zagotoviti prostor za molitev v eni izmed slovenskih bolnišnic ter za odgovore na naslednja vprašanja: ali je bil to zgolj enkratni dogodek, v kateri bolnišnici se je to pripetilo in kdaj, kakšen je bil razlog za zavrnitev prošnje in ali je bil o tem morda izdan kakšen dokument. Islamska skupnost v Republiki Sloveniji na prošnjo za dodatna pojasnila do dneva sklica te seje ni odgovorila.

K obravnavi verske duhovne oskrbe v bolnišnicah s poudarkom na dostopnosti večreligijske duhovne oskrbe in možnosti opravljanja nekrščanskega obredja v razpoložljivih sakralnih prostorih smo povabili gospo mag. Zdenko Tičar iz Direktorata za zdravstveno varstvo na Ministrstvu za zdravje. Ministrstvo za kulturo bo predstavilo rezultate ankete, ki jo je v namen razprave v okviru te točke dnevnega reda opravilo med slovenskimi bolnišnicami.

Ta točka dnevnega reda naj bi predvidoma trajala 60 minut.

V nadaljevanju so navedena zakonska in podzakonska določila, ki urejajo versko duhovno oskrbo v bolnišnicah.

Zakon o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07, 46/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF in 100/13)
--

25. člen

(verska duhovna oskrba v bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih, ki opravljajo institucionalno varstvo)
--

(1) Osebe v bolnišnicah ali socialnovarstvenih zavodih, ki opravljajo institucionalno varstvo (v nadaljnjem besedilu: oskrbovanci) imajo pravico do redne individualne in kolektivne verske duhovne oskrbe.

(2) Če je v bolnišnicah v vsej državi dovolj veliko število oskrbovancev iste veroizpovedi, ministrstvo, pristojno za zdravje, zagotovi v partnerskem dogovarjanju,
--

~~na podlagi zakona, ki ureja financiranje zdravstvenih programov in storitev, zaposlitev potrebnega števila duhovnikov, v skladu s predpisi ministra, pristojnega za zdravje. Duhovnik, ki je imenovan in tako zaposlen, lahko nemoteno opravlja svoje službo in obiskuje oskrbovance ustrezne veroizpovedi ob primernem času. (delno razveljavljen)²~~

(3) Versko duhovno oskrbo oskrbovancem v socialnovarstvenih zavodih, ki izvajajo institucionalno varstvo, in se zaradi starostnih in zdravstvenih težav ne morejo udeleževati obredov zunaj zavoda, se zagotavlja v skladu s predpisi ministra, pristojnega za socialno varstvo.

(4) Vsakemu oskrbovancu je treba v mejah možnosti omogočiti sodelovanje pri verskih obredih, ki so organizirani v bolnišnici oziroma zavodu, ki opravlja institucionalno varstvo, in mu omogočiti prejemanje knjig z versko vsebino in napotkov.

(5) Bolnišnice oziroma zavodi, ki opravljajo institucionalno varstvo, zagotavljajo prostorske in tehnične pogoje za versko duhovno oskrbo.

² »Mera dopustnega sodelovanja [med državo in verskimi skupnostmi] pa je prekoračena v primeru, ko država (ministrstvo) – ne da bi bilo to nujno za izvrševanje človekove pravice iz prvega odstavka 41. člena Ustave – za zagotavljanje verske duhovne oskrbe v zaporih in javnih bolnišnicah sklene delovno razmerje z duhovnikom. Zid med državo in verskimi skupnostmi varuje v obeh smereh – varuje tako verske skupnosti pred vplivom države kot tudi državo pred poistovetenjem s katero od verskih skupnosti –, vse zaradi spoštovanja posameznikove verske svobode. Državno zaposlovanje duhovnikov za opravljanje verske duhovne oskrbe v zaporih in bolnišnicah je ustavno nedopustna vrzel v tem zidu, ki učinkuje v obe od navedenih smeri. Duhovnik, ki ga za opravljanje verske duhovne oskrbe zaposli država (njeni organi), že samo s tem, ker je njen uslužbenec (in s tem že na simboli ravni povezan z državo), vsaj navzven, v očeh tretjih, izgubi nekaj tipično verskega, gotovo nekaj versko avtonomnega. Pri opravljanju verske duhovne oskrbe ni lojalen samo svoji verski skupnosti, ampak tudi svojemu delodajalcu – državi (pojmovani v širšem smislu). Državno zaposlovanje duhovnikov za opravljanje verske službe v zavodih za prestajanje kazni in javnih bolnišnicah torej nedopustno izpodjeda avtonomijo verskih skupnosti in njenih duhovnikov, ki je sestavina načela o ločenosti države in verskih skupnosti v širšem smislu. Na drugi strani zaposlitev duhovnikov v državnem organu za opravljanje verske službe vzpostavlja pomembno institucionalno vez med državo in verskimi skupnostmi. Duhovnik, ki kot uslužbenec države opravlja versko duhovno oskrbo, čeprav ni uradnik, do neke mere simbolizira državo. Pomembno je, da je ta simbolna vez prepoznavna tudi navzven, v odnosu do tretjih (neverujočih in drugače verujočih). V tem smislu institucionalna vključitev duhovnikov v korpus države simbolizira, da je država tista, ki s svojim aparatom neposredno izvršuje versko duhovno oskrbo v teh zavodih in bolnišnicah. Pomeni njeno simbolno istovetenje z vero oziroma verskimi skupnostmi in s tem negacijo nevtralnosti. Tako intenziven način podpornega delovanja države pri omogočanju verske duhovne oskrbe v zaporih in bolnišnicah glede na navedeno presega meje, določene z načelom o ločenosti države in verskih skupnosti iz prvega odstavka 7. člena Ustave, zato je z njim v neskladju... Prvi stavek drugega odstavka 25. člena ZVS omogoča samo zaposlovanje duhovnikov za izvrševanje verske duhovne oskrbe, ne pa tudi drugačnega financiranja njihovega dela. Drugi stavek istega odstavka 25. člena ZVS pa se nanaša le na položaj zaposlenega duhovnika (tj. na njegovo opravljanje službe in obiskovanje oskrbovancev ob primernem času), zato je smisel njegovega obstoja z razveljavitvijo prvega stavka v celoti izčrpan. Glede na to je drugi odstavek 25. člena ZVS Ustavno sodišče razveljavilo v celoti (4. točka izreka)« (Odl US, Uradni list RS, št. 46/2010, odst. 147).

Zakon o pacientovih pravicah, Uradni list RS, št. 15/08

13. člen
(zagotavljanje verske duhovne oskrbe)

Pri stacionarni oskrbi mora izvajalec zdravstvenih storitev zagotoviti pogoje za uresničevanje pravice pacienta do ustrezne verske duhovne oskrbe v skladu z zakonom, ki ureja versko svobodo.

Pravilnik o organizaciji in izvajanju verske duhovne oskrbe v bolnišnicah in pri drugih izvajalcih zdravstvenih storitev, Uradni list RS, št. 100/08

1. člen

Ta pravilnik določa pogoje za uresničevanje pravice do ustrezne verske duhovne oskrbe v bolnišnicah in pri drugih izvajalcih zdravstvenih storitev, kjer se v okviru mreže javne zdravstvene službe izvaja stacionarna zdravstvena oskrba in nujna medicinska pomoč (v nadaljnjem besedilu: zdravstvena ustanova).

2. člen

(1) Pacienti, njihove bližnje osebe in druge osebe, ki se nahajajo v zdravstveni ustanovi (v nadaljnjem besedilu: oskrbovanci) imajo v času, ko se nahajajo v zdravstveni ustanovi, pravico do verske duhovne oskrbe v skladu z zakonom, tem pravilnikom in pravili zdravstvene ustanove.

(2) Bližnje osebe iz prejšnjega odstavka so druge osebe zunaj kroga ožjih družinskih članov, ki so s pacientom v zaupnem razmerju in to lastnost vsaj verjetno izkažejo.

(3) O pravici iz prvega odstavka tega člena se oskrbovance na primeren način obvesti ob sprejemu oziroma prihodu v zdravstveno ustanovo.

3. člen

(1) Naloge verske duhovne oskrbe se opravljajo na podlagi standarda verske duhovne oskrbe ena oseba, ki izvaja naloge verske duhovne oskrbe posamezne cerkve oziroma druge verske skupnosti (v nadaljnjem besedilu: duhovnik), na 500 hospitaliziranih pacientov povprečne dnevne zasedenosti zdravstvene ustanove, izračunano iz obdobja enega leta, v vseh zdravstvenih ustanovah, razen v onkoloških in psihiatričnih zdravstvenih ustanovah oziroma v ustanovah za rehabilitacijo oseb, kjer se uporablja standard verske duhovne oskrbe en duhovnik na 300 hospitaliziranih pacientov. Če zdravstvena ustanova oskrbuje večje ali manjše število oskrbovancev, se število duhovnikov določi sorazmerno.

(2) Duhovniku lahko pri opravljanju nalog verske duhovne oskrbe v zdravstveni ustanovi pomaga duhovni spremljevalec, ki oskrbovance spremlja in jim nudi duhovno podporo in pomoč.

4. člen

(1) Zdravstvena ustanova zagotovi prostorske in tehnične pogoje za versko duhovno oskrbo.

(2) Oskrbovanci imajo pravico do prostega dostopa do prostorov, namenjenih za versko duhovno oskrbo (v nadaljnjem besedilu: sakralni prostor). Pacientu, ki zaradi svojega zdravstvenega stanja ne more samostojno dostopati do sakralnega prostora, se zagotovi verska duhovna oskrba v njegovi bolniški sobi. V nujnih primerih se verska duhovna oskrba omogoči tudi v prostorih za reanimacijo in drugih prostorih, ki zahtevajo poseben način dela in gibanja.

(3) Zdravstvena ustanova omogoči oskrbovancem prejemanje knjig z versko vsebino in napotkov.

5. člen

(1) Naloge verske duhovne oskrbe, ki se lahko izvajajo v zdravstveni ustanovi, so:

- organiziranje in omogočanje verskih dejavnosti in obredov,
- obiskovanje in duhovno spremljanje pacientov,
- nudenje pogovorov in verske duhovne pomoči oskrbovancem,
- zagotavljanje obredov ob verskih praznikih,
- nudenje verskih obredov ob umrlih pacientih,
- nudenje verske in duhovne oskrbe v nujnih primerih,
- druge naloge na področju verske duhovne oskrbe.

(2) Duhovniki in duhovni spremljevalci opravljajo naloge iz prejšnjega odstavka tako, da ne motijo ali ovirajo postopka zdravljenja oskrbovancev oziroma rednega dela zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci pa spoštujejo pravico oskrbovanca do verske duhovne oskrbe, tako da duhovnikom oziroma duhovnim spremljevalcem zagotavljajo nemoteno opravljanje službe ob primernem času.

6. člen

Nesporazumi, ki nastanejo v zvezi z uresničevanjem pravice do verske duhovne oskrbe, se rešujejo na podlagi sporazuma med posamezno registrirano cerkvijo oziroma drugo versko skupnostjo in Vlado Republike Slovenije.

7. člen

(1) Finančna sredstva za organiziranje verske duhovne oskrbe zagotavlja zdravstvena ustanova v skladu z zakonom, ki ureja versko svobodo.

(2) Zdravstvena ustanova zagotavlja versko duhovno oskrbo ~~na podlagi sklenjene pogodbe o zaposlitvi z duhovnikom za polni ali skrajšani delovni čas oziroma~~³ na podlagi sklenjene podjemne pogodbe ali druge pogodbe civilnega prava, v skladu z merili iz 3. in 5. člena tega pravilnika.

8. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

³ Prim. op. št. 2

K2.

OBDAVČITEV NEPREMIČNIN V LASTI VERSKIH SKUPNOSTI KOT DOMNEVNA OMEJITEV VERSKE SVOBODE

Katoliška Cerkev je v svojem odzivu na poziv predsednika sveta k posredovanju predlogov za obravnavo na seji sveta z dne 12. 9. 2016 menila, da bi »obdavčitev nepremičnin v lasti cerkva in drugih verskih skupnosti, ki se uporabljajo izključno za nepridobitno opravljanje verske dejavnosti (npr. sakralne, pastoralne in karitativne stavbe) pomenila omejitev obsega in dostopnost javnega in kolektivnega vidika verske svobode na določenih območjih Slovenije«. Zato je predlagala, da »pristojni predstavniki Ministrstva za finance [člane sveta] informirajo o predlogih oziroma stališčih za obdavčitev nepremičnin v lasti cerkva ali drugih verskih skupnosti, zlasti tistih, ki se uporabljajo izključno za nepridobitno opravljanje verske dejavnosti«.

Ministrstvo za kulturo meni, da financiranje verskih skupnosti, v katerega nedvomno sodijo tudi davčne oprostitve, ni dolžnost države, ki bi izhajala iz ustavno določene človekove pravice do svobode vesti (verske svobode), in da ta ustavna določba praviloma niti posameznikom ne daje pravice zahtevati, naj jim država financira uresničevanje verske svobode (Odl. US, Uradni list RS, št. 46/19, točka 130). Ugotavlja tudi, da cerkve in druge verske skupnosti zaradi verske svobode niso upravičene do davčnega statusa, ki bi se razlikoval od davčnega statusa drugih davčnih zavezancev (ESČP, Fernandez in Garcia zoper Španijo, št. 53072/99, 2001). Napovedovane spremembe v načinu obdavčitve nepremičnin v Sloveniji lahko po mnenju Ministrstva za kulturo povežemo z versko svobodo prek malo verjetne, a logično dopustne bojzani, da bi država utegnila obdavčiti samo nepremičnine v lasti cerkva in drugih verskih skupnosti, da bi le-te nemara bolj obdavčila od drugih nepremičnin, ali da bi bila novouvedena stopnja obdavčitve njihovih objektov morda tako visoka, da bi dejansko ogrožala obstoj ali močno otežila delovanje cerkva in drugih verskih skupnosti (ESČP, Jehovove priče zoper Francijo, št. 8916/05, 2011).

Da bi razrešili navedene dileme, smo k tej točki dnevnega reda povabili državnega sekretarja na Ministrstvu za finance, gospoda Tilna Božiča. S prošnjo za sodelovanje smo izrazili pričakovanje vsaj okvirnega pojasnila o tem, po kakšnem kriteriju oziroma v kakšnem obsegu namerava država ne/obdavčiti (na primer nerezidenčna in javno dostopna) poslopja v lasti cerkva in drugih verskih skupnosti.

Ta točka dnevnega reda naj bi predvidoma trajala 60 minut.

K3.

INFORMACIJA O ZAMEJITVI DELOVNEGA PODROČJA VERSKE SVOBODE IN RAZPRAVA O RAZVRSTITVI PREJETIH PREDLOGOV ZA OBRAVNAVO

Dnevni red sej Sveta Vlade Republike Slovenije za dialog o verski svobodi (v nadaljnjem besedilu: svet) se oblikuje v skladu z določbami vladnega sklepa: »Sklepa o ustanovitvi Sveta Vlade Republike Slovenije za dialog o verski svobodi« (v nadaljnjem besedilu: sklep) in »Poslovnika o delovanju Sveta Vlade Republike Slovenije za dialog o verski svobodi« (v nadaljnjem besedilu: poslovnik).

Dnevni red sej sveta oziroma vsebina delovnega področja sveta je zamejena že s poimenovanjem sveta na »področje verske svobode« (svet za »dialog o verski svobodi«) in členu, ki opredeljuje njegovo delovno področje (prvi in tretji odstavek 1. člena sklepa), njegove naloge (vse tri alineje 2. člena sklepa) in organizacijo sej (6. člen sklepa) na »področje verske svobode« oziroma še določneje na »zadeve (mnenja, vprašanja, zahteve in predloge) s področja verske svobode«.

Sklepu v celoti sledi poslovnik, ki delovno področje sveta dosledno zamejuje z uporabo že navedene besedne zveze »področje verske svobode« oziroma njenih različic »zadeve (mnenja, vprašanja, zahteve in predlogi) s področja verske svobode« in »zadeve s področja verske svobode« (glej 1., 3., 4., 8., 9. in 12. člen poslovnika).

V skladu z določbo četrtega odstavka 1. člena poslovnika so kvalificirani predlagatelji »zadev s področja verske svobode«, ki morajo biti svetu posredovane v pisni obliki: registrirane cerkve in druge verske skupnosti, vlada, ministrstva in vladne službe ter člana sveta, ki sta strokovnjaka za religijo in področje prepovedi diskriminacije zaradi različnih osebnih okoliščin.

Iz navedenega je razvidno, da naj bi kvalificirani predlagatelji v pisni obliki svetu za obravnavo predlagali samo življenjske primere s področja verske svobode oziroma »zadeve s področja verske svobode«. Področje verske svobode po naravi stvari zamejujeta prvi in drugi odstavek 41. člena Ustave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ustava), ki kot predmet varstva še posebej izpostavljata versko svobodo (svobodo vere, veroizpovedi). Na kratko so ključne ugotovitve ustavnosodne prakse⁴ glede vsebine človekove pravice do verske svobode, da verska svoboda, kakor jo določa 41. člen ustave, obsega pravico imeti vero, pravico svobodno izbirati vero, pravico ne imeti vere, in pravico svobodno spremeniti vero. Na prvi ravni to pomeni svobodo verovanja, ki je notranji premislek in notranja odločitev posameznika o verskih vprašanjih (forum internum). Te ravni pravno ni mogoče urejati ali omejevati in pripada samo fizičnim osebam. Na drugi ravni pa verska svoboda pomeni manifestacijo notranjih osebnih odločitev s področja vere navzven, zunaj sebe (forum externum). Manifestacija obsega pravico do svobodnega izpovedovanja vere, ki pomeni ustno ali pisno izražanje in izvrševanje vere ter splošno svobodo ravnanja, ki vključuje bogoslužje oziroma obredje, druga ravnanja, ki izhajajo iz verskega nauka in povezovanje v verske skupnosti. Verska svoboda se uresničuje individualno ali

⁴ Glej ustavnosodno odločbo št. U-I-92/07 (Uradni list RS, št. 46/10) in interpretativno odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. Rm-1/02 (Uradni list RS, št. 118/03).

kolektivno. Kolektivni vidik pomeni pravico posameznikov, da ustanovljajo verske skupnosti in se vanje povezujejo. Kolektivni vidik verske svobode verskim skupnostim zagotavlja njihovo lastno versko svobodo. Pri uresničevanju verske svobode (individualne ali kolektivne) je pomembno ločevanje med pozitivnim vidikom in negativnim vidikom. Pozitivni vidik vključuje navzven zaznavna ravnanja, ki so pomembno povezana s posameznikovim verskim prepričanjem (bogoslужje oziroma obredi, procesije uporaba verskih oblačil, simbolov, ipd.). Negativni vidik verske svobode pomeni pravico ne imeti verskega prepričanja in možnosti ne povezati se v versko skupnost. Tozadevno se posameznik tudi ni dolžan izrekati o veri, zaradi neizrekanja ga ni dovoljeno kaznovati, diskriminirati ali zapostavljati, ni ga dopustno siliti k izpovedovanju vere hkrati pa ima pravico odklonitve sodelovanja pri ravnanjih, ki pomenijo izvajanje vere.

Pri določitvi vsebine področja verske svobode oziroma vsebine človekove pravice do verske svobode je torej ključno, da kvalificirani predlagatelji »zadev s področja verske svobode« pri oblikovanju predlogov oziroma zadev za obravnavo na seji sveta in minister za kulturo pri določanju dnevnega reda seje izhajajo iz ustavnosodne prakse, sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice, ki zagotavlja minimalne standarde varstva verske svobode in sprejetega poslovnika sveta. Poslovnik sveta v določbi 4. člena zamejuje delovno področje sveta na »zadeve s področja verske svobode«. Znotraj navedenega področja poslovnik z izrecnim poimenovanjem oblikuje kategorijo/skupino »zadev, ki so neposredno povezane s področjem verske svobode«, in znotraj le te še dodatno kategorijo/skupino: »zadeve pri katerih obstaja visoka stopnje možnosti, da gre za ustavno nedopusten poseg v versko svobodo«. Na podlagi navedenega kvalitativnega razlikovanja med skupinami zadev s področja verske svobode lahko sklepamo, da znotraj delovnega področja »zadeve s področja verske svobode« obstajajo tudi »zadeve, ki so posredno povezane s področjem verske svobode«. V zadnjo skupino je glede na ustavnosodno prakso⁵ mogoče uvrstiti npr. vse zadeve s področja ustavnega načela ločitve države in verskih skupnosti iz 7. člena ustave, ki je instrument oziroma orodje za varovanje verske svobode, katerega cilj je zagotoviti resnično versko svobodo. Pri opredeljevanju življenjskih primerov oziroma zadev s področja navedenega načela so za obravnavo na svetu pravnorelevantni tisti življenjski primeri, ki odpirajo vprašanja verske nevtralnosti države, avtonomnosti cerkva in drugih verskih skupnosti na njihovem lastnem področju in enakopravnosti⁶ cerkva in drugih verskih skupnosti pri zagotavljanju verske svobode.

⁵ V ustavnosodni odločbi št. U-I-92/07 (Uradni list RS, št. 46/10) Ustavno sodišče Republike Slovenije npr. ugotavlja, da državno financiranje verskih skupnosti ni dolžnost države, ki bi izhajala iz človekove pravice svobode vesti in da državno financiranje verske duhovne oskrbe v zaporih in bolnišnicah ne sodi v okvir človekove pravice, vendar lahko država navedeni dejavnosti financira v obsegu in na način, ki morata biti skladna z ustavno zapovedano versko nevtralnostjo države.

⁶ Življenjskih primerov oziroma zadev, ki se umeščajo na področje splošnega načela enakosti iz 14. člena ustave, ki prepoveduje tudi diskriminacijo na podlagi osebne okoliščine vere pri uživanju katere od človekovih pravic in temeljnih svoboščin in zapoveduje enakost vseh pred zakonom, zaradi njihove pravne kvalifikacije praviloma ni šteti med zadeve na področju verske svobode. Med zadeve s področja verske svobode pa je šteti zadeve, ko konkreten življenjski primer odpira vprašanja diskriminacije na podlagi osebne okoliščine vere pri uživanju verske svobode.

**PREDLOGI ZA UVRSTITEV NA DNEVNI RED
SEJE SVETA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA DIALOG O
VERSKI SVOBODI**

PREDLAGATELJ IN PREDLOG ZADEVE S PODROČJA VERSE SVOBODE	MNENJE IN MOREBITEN KOMENTAR MK
<p>Katoliška Cerkev (12. 9. 2016/1):</p> <p>Obdavčitev nepremičnin v lasti cerkva in drugih verskih skupnosti, ki se uporabljajo izključno za nepridobitno opravljanje verske dejavnosti (npr. sakralne, pastoralne in karitativne stavbe) bi pomenila omejitev obsega in dostopnost javnega in kolektivnega vidika verske svobode na določenih območjih Slovenije... Predlagam, da nas na letošnji seji pristojni predstavniki Ministrstva za finance informirajo o predlogih oziroma stališčih za obdavčitev nepremičnin v lasti cerkva ali drugih verskih skupnosti, zlasti tistih, ki se uporabljajo izključno za nepridobitno opravljanje verske dejavnosti. Hkrati predlagam, da člani Sveta Vlade RS za dialog o verski svobodi poskušamo oblikovati stališče oziroma poziv predlagateljem in pripravljavcem nove ureditve obdavčitve nepremičnin v Sloveniji, da so nepremičnine, ki se uporabljajo izključno za nepridobitno opravljanje verske ali katerekoli druge splošnokoristne dejavnosti, predmet davčnih oprostitev ali vsaj znatnih davčnih olajšav in s tem praktično izvzete iz obdavčitve.</p>	<p>Vprašanje obdavčitve cerkva in drugih verskih skupnosti samo po sebi <u>ni zadeva s področja verske svobode</u>, neznani pogoji obdavčitve v sklopu napovedane davčne reforme pa vseeno odpirajo polje dvoma, znotraj katerega ni mogoče odpraviti logično dopustne domneve možnosti ustavno nedopustnega posega v versko svobodo.</p>
<p>Islamska skupnost v Republiki Sloveniji (ISRS) (27. 9. 2016/1):</p> <p>Problem cirkumcizije: naši člani se pri obrezovanju fantkov, kar je med muslimani že tisočletna tradicija, soočajo z velikimi težavami. Varuhinja človekovih pravic je (na podlagi mnenja Komisije RS za medicinsko etiko) povedala, da je obrezovanje fantkov kaznivo dejanje, kar je še dodatno otežilo reševanje tega vprašanja. V sosednji Avstriji je praksa popolnoma drugačna. Starši lahko za nekaj deset evrov opravijo poseg obrezovanja. V Sloveniji takšen poseg stane nekaj sto evrov, po drugi strani pa se iz verskih razlogov sploh ne more opraviti.</p>	<p>Predlog ni zadovoljivo pojasnjen, vendar je cirkumcizijo dečkov v islamu nedvomno šteti za manifestacijo verske svobode in gre zato za zadevo, neposredno povezano z versko svobodo</p> <p>ISRS smo dne 16. 11. 2016 prosili za dodatna pojasnila, odgovora do danes nismo prejeli.</p> <p>Iz sodne prakse je razvidno, da cirkumcizija dečkov kot manifestacija verske svobode v Republiki Sloveniji ni</p>

<p>Predlagamo, da se to vprašanje reši na višji ravni in se izvajanje cirkumcizije omogoči v ustanovah, ki so za to pristojne in strokovne, saj starši nikoli ne bodo odstopili od te prakse. Če ne bodo mogli obrezovanja izvajati v Sloveniji, bodo to opravili v tujini. V primeru da pride do zapletov, otroka zdravijo v Sloveniji, zato bi bilo smiselno urediti to vprašanje. Zdravstvene ustanove ga brez zakonske podlage ne morejo urediti same.</p>	<p>prepovedana.</p>
<p>Islamska skupnost v Republiki Sloveniji (27. 9. 2016/2):</p> <p>Problem duhovne oskrbe v zaprtih zavodih oziroma zaporih, vojski in bolnišnicah: že več kot tri leta v zaporu na Dobu izvajamo duhovno oskrbo. Enkrat mesečno imam Islamske skupnosti obiskuje zapornike in jim nudi duhovno oskrbo. Pisali smo ministru za pravosodje in ga prosili za plačilo vsaj potnih stroškov za imama, ki duhovno oskrbo izvaja. Dobili smo negativen odgovor. Tudi v vojski ne nudimo duhovne oskrbe, čeprav so pripadniki Slovenske vojske tudi muslimani. V bolnišnicah smo poskušali zagotoviti majhen prostor za opravljanje molitev bolnikov. Tudi v tem primeru smo bili neuspešni. Za pogovor smo odprti in upamo, da se bo v razumnem roku našla ustrezna rešitev za te izzive.</p>	<p>Predlog ni zadovoljivo pojasnjen, vendar je verska duhovna oskrba nedvomno manifestacija verske svobode in gre zato vsaj v delu o verski duhovni oskrbi v vojski in bolnišnicah za zadevo, neposredno povezano z versko svobodo.</p> <p>ISRS smo dne 16. 11. 2016 prosili za dodatna pojasnila, odgovora do danes nismo prejeli.</p> <p>Predlog za obravnavo povračila potnih stroškov za nudenje duhovne oskrbe v zaporih (državno financiranje verske dejavnosti) ni zadeva s področja verske svobode.</p>
<p>Islamska skupnost v Republiki Sloveniji (27. 9. 2016/3):</p> <p>Težava s prehrano za otroke v šolah in vrtcih: veliko staršev se pritožuje in prosi za pomoč pri reševanju tega vprašanja. Šole in vrtci nimajo zakonske podlage za zagotovitev prehrane brez svinjine za tiste otroke, ki si tega želijo. Menimo, da bi Ministrstvo za šolstvo lahko rešilo to težavo. Šolam in vrtcem je potrebno dati navodila, kako naj ravnajo v primeru prošnje, da se zagotovi prehrana za otroke, ki ne konzumirajo svinjskega mesa in vsega drugega, kar vsebuje svinjsko meso ali mast. Trenutno ne obstaja možnost izbire, čeprav se prehrana plačuje. Te težave so posebej vidne v začetku šolskega leta. Nekateri starši pridobijo zdravniško potrdilo, da je otrok alergičen na svinjsko meso in na podlagi izdanega potrdila šole in vrtci zagotovijo poseben obrok. Če je to res, je to rešitev za posamezne otroke, če</p>	<p>Predlog ni zadovoljivo pojasnjen. Prehranjevanje, ki ga narekuje vera, je nedvomno manifestacija verske svobode, vendar v smislu obrambne pravice oziroma pravice t. i. negativnega statusa. Zato gre v navedenem smislu za zadevo, neposredno povezano z versko svobodo.</p> <p>Glede dolžnosti države pri zagotavljanju verske svobode je Evropsko sodišče za človekove pravice, ki zagotavlja minimalne standarde v varstva človekovih pravic, v življenjskem primeru zagotavljanja zaporniške prehrane (ESČP, Jakobski zoper Poljsko, št. 18429/06, 2010), ki je nedvomno edina možna prehrana zapornikov, ugotovilo kršitev verske svobode zaporniku budistične vere zaradi nezagotavljanja možnosti uživanja</p>

<p>je potrdilo neresnično, potem gradimo lažno družbo licemernih ljudi in odnosov. To vprašanje ne bi smelo biti v rokah posameznika, temveč je to vprašanje civilizacijskega razvoja družbe, v kateri živimo. Prepričani smo, da to ni tako velik problem, kakor ga predstavljajo v šolah ali vrtcih, saj se obrok vedno lahko pripravi z dvema jedema, med katerimi bi otroci lahko izbirali. Zavedamo se, da je težava resna. Otroci so pogosto stigmatizirani.</p>	<p>brezmesnih obrokov, ki zaporu ni predstavljala pretirane obremenitve.</p> <p>ISRS smo dne 16. 11. 2016 prosili za dodatna pojasnila, odgovora do danes nismo prejeli.</p>
<p>Islamska skupnost v Republiki Sloveniji (27. 9. 2016/4):</p> <p>Islamska skupnost v Republiki Sloveniji gradi džamijo. Štiri različne vlade RS smo prosili za finančno pomoč. Vlada RS je pomagala pri gradnji objektov nekaterih drugih cerkva in verskih skupnosti. Nekatero cerkve ali verske skupnosti od Države dobijo sredstva za izobraževalne dejavnosti ali kulturno dediščino. Če bi Vlada simbolno pomagala pri gradnji Islamskega kulturnega centra tako, kot je pomagala drugim verskim skupnostim, bi to članom naše Skupnosti veliko pomenilo. Zavedamo se, da je težko nameniti finančno pomoč za določeno skupnost ali projekt, če to ni ustaljena praksa. Islamska skupnost je obvezna zgraditi dostopno cesto do Islamskega kulturnega centra in jo, na podlagi pogodbe o opremljanju, predati Mestni občini Ljubljana v uporabo. Predračun za izgradnjo ceste z vso pripadajočo infrastrukturo je 1,3 milijona evrov. Mi smo od Države kupili zemljišče v izmeri skupne površine 228 m². Cena tega zemljišča, ki je opredeljeno kot cesta, je po odločbi o komunalnem prispevku ocenjena na 40,00 EUR za kvadratni meter. Islamska skupnost je to zemljišče plačala 55.122,00 EUR, kar pomeni 241,00 EUR na kvadratni meter. Podobno je s služnostjo. Po GURS-u je bilo celotno zemljišče, ki je imelo manj kot sto kvadratnih metrov, ocenjeno na 1.853,00 EUR. Mi smo za služnost za dobo petih let plačali 5.734,00 EUR. V Zakonu o verski svobodi piše, da so verske skupnosti splošno koristne organizacije. Prepričani smo, da bo cesta, ki jo gradimo, koristna vsem uporabnikom.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Po ustavnosodni praksi, državno financiranje verskih skupnosti ni dolžnost države, ki bi izhajala iz človekove pravice do verske svobode, razen v izjemnih okoliščinah, ko je financiranje katerega izmed vidikov verske dejavnosti nujno (npr. verska duhovna oskrba na vojaških misijah in mirovnih operacijah v tujini).</p> <p>Splošna pravna pravila državnega posrednega financiranja verskih skupnosti na področjih socialne države je iz 20. člena Zakona o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji in tretjega odstavka 29. člena ter 5. člena Zakona o verski svobodi z obrazložitvijo ustavnosodne odločbe (U-I-92/07, Uradni list RS, št. 46/10) izluščilo ustavno sodišče. Ugotovilo je, da država lahko gmotno (proračunsko) podpira samo tiste registrirane verske skupnosti, ki so splošnokoristne tudi za širšo družbeno skupnost, ker so dejavne na področjih, ki sicer sodijo v okvir socialne države in da merila ter postopke za tovrstno državno gmotno podpiranje (posredno proračunsko financiranje) verskih skupnosti določajo temeljne določbe za dodelitve državnih subvencij, pomoči ali drugih oblik financiranja, ki jih določata Zakona o javnih financah in Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije, po katerih se tovrstna proračunska sredstva dodeljujejo na podlagi javnih razpisov. Posebna merila pa lahko</p>

	<p>določajo tudi posebni zakoni kot je npr. na področju kulturnih dejavnosti Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture.</p> <p>Iz obrazložitve interpretativne odločbe ustavnega sodišča št. Rm-1/02 (Uradni list RS, št. 118/03) je razvidno, da verske skupnosti »ne-verske dejavnosti« npr., vzgojno, karitativno, socialno, zdravstveno in gospodarsko, opravljajo ob enakih pogojih kot državljani in v skladu z veljavno področno zakonodajo, ki za opravljanje tovrstne dejavnosti (npr. izobraževanja) lahko predpisuje uporabo posebne vrste pravne osebe (npr. zavoda). Verske skupnosti za opravljanje navedenih dejavnosti lahko v skladu s pravnim redom ustanovijo z njimi povezane pravne osebe (npr. zavode, društva in gospodarske družbe), ki so neposredne prejemnice državnih sredstev.</p> <p>Primer neposrednega državnega financiranja religije/verskih skupnosti oziroma verske dejavnosti verskih skupnosti je npr. posebna pravica verskih skupnosti iz 27. člena Zakona o verski svobodi, ki doslej še ni bila predmet ustavnosodne presoje.</p>
<p>Islamska skupnost v Republiki Sloveniji (27. 9. 2016/5):</p> <p>Menimo, da bi bilo koristno razmisliti o vključitvi bosanskih avtorjev v obvezno domače branje. Glede na dejstvo, da je poreklo velikega števila otrok, ki obiskujejo slovenske osnovne in srednje šole, predvsem iz Bosne in Hercegovine, menimo, da bi bilo smiselno v domače branje uvrstiti nekoliko bosansko-hercegovskih avtorjev, kot so Meša Selimović, Mak Dizdar, Abdulah Sidran in drugi, da bi jih otroci prebrali v času svojega izobraževanja in tako razvijali ideje o raznolikosti kot bogastvu med ljudmi. To so svetovno priznani avtorji in vsi otroci bi od tega imeli korist. Popolna asimilacija in izključenost otrok otežuje njihov osebni, intelektualni, duhovni in kulturni razvoj ter jih postavlja na obrobje družbe.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p>

<p>Islamska skupnost v Republiki Sloveniji (27. 9. 2016/6):</p> <p>Problem pokopališč je eno od nerešenih vprašanj Islamske skupnosti. V nekaterih mestih kot so Jesenice, Kranj, Krško, Celje, in Maribor je to vprašanje rešeno na način, da so lokalne skupnosti določile znotraj obstoječih pokopališč posebne parcele za pokop umrlih muslimanov. V vseh ostalih mestih v katerih deluje Islamska skupnost je to vprašanje nerešeno in bi ga bilo potrebno rešiti na višji ravni.</p>	<p>Zadeva se uvršča na področje verske svobode, ker je pokop nedvomno lahko manifestacija verske svobode.</p> <p>ISRS smo dne 16. 11. 2016 prosili za dodatna pojasnila, odgovora do danes nismo prejeli.</p>
<p>Islamska skupnost v Republiki Sloveniji (27. 9. 2016/7):</p> <p>Bilo bi smiselno pripraviti določene kulturno-izobraževalne razpise, na katere bi se lahko prijavile verske skupnosti in na ta način lahko izvajale kulturne in izobraževalne projekte.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Verske skupnosti so namenjene uresničevanju kolektivne razsežnosti verske svobode in pravice do svobodnega združevanja. Verske skupnosti pridobijo pravno osebnost zaradi uresničevanja verske svobode. Po ustavnosodni praksi opravljajo druge, od verske različne dejavnosti (npr. vzgojne, karitativne, izobraževalne, socialne, zdravstvene, gospodarske) pod enakimi pogoji kot državljani. Cerkve in druge verske skupnosti za opravljanje navedenih dejavnosti lahko v skladu s pravnim redom ustanovijo z njimi povezane pravne osebe (zavode, društva, gospodarske družbe, ipd.), ki se lahko na primeroma navedenih »neverskih področjih« prijavijo na razpise za projekte.</p>
<p>Islamska skupnost v Republiki Sloveniji (27. 9. 2016/8):</p> <p>Predlagamo, da se izenači status imamov, ki so brez slovenskega državljanstva z imami, ki so slovenski državljani, ker so tisti brez državljanstva diskriminirani pri obravnavi na Uradu za verske skupnosti pri subvencioniranju mesečnih prispevkov za pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Po ustavnosodni praksi državno financiranje verskih skupnosti ni dolžnost države, ki bi izhajala iz človekove pravice do verske svobode.</p> <p>Različno oziroma zatrjevano diskriminatorno obravnavanje državljanov</p>

	in nedržavljanov pri njihovih posebnih pravicah (pravici iz 27. člena Zakona o verski svobodi) ni razlog za opredelitev te zadeve kot zadeve s področja verske svobode.
<p>Čezvesoljska Zombi cerkev blaženega zvonjenja (ČZCBZ), (23. 9. 2016/1):</p> <p>Gre za hude kršitve zakonodaje, ki zadevajo ministrstvo za kulturo glede diskriminacije verskih skupnosti na javnem zavodu RTV Slovenija.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode</u>, pač pa se predlog nanaša na programsko politiko, standarde in zasnove javnega zavoda RTV Slovenija. Vsa navedena področja sodijo v pristojnost njenega Programskega sveta⁷.</p>
<p>Čezvesoljska Zombi cerkev blaženega zvonjenja (23. 9. 2016/2):</p> <p>Ministrstvo za finance krši ustavo in zakonodajo s tem, da bi rado določalo, kaj so sveti sakralni objekti.</p>	<p>Predlog ni zadovoljivo pojasnjen in ga brez dodatnih pojasnil ni mogoče obravnavati. Zadeva bi bila lahko neposredno povezana s področjem verske svobode, če bi cerkvi ali drugi verski skupnosti zakon odvzel možnost samoopredelitve sakralnega objekta. Ustavnosodna praksa ugotavlja, da verska svoboda vključuje pravico posameznikov in verskih skupnosti, da individualno ali skupinsko izpovedujejo vero v objektih, ki so običajni in splošno sprejeti za njihovo izpovedovanje vere in opravljanje verskih obredov. Ministrstvo za finance pri urejanju morebitne posebne pravice cerkva in drugih verskih skupnosti, npr. oprostitev plačila davka na sakralne objekte, ni vezano na verske samoopredelitve verskih objektov.</p> <p>ČZCBZ smo dne 16. 11. 2016 prosili za dodatna pojasnila, odgovora do danes nismo prejeli.</p>
<p>Čezvesoljska Zombi cerkev blaženega zvonjenja (23. 9. 2016/3):</p> <p>Ministrstvo za notranje zadeve krši ustavo in zakonodajo, ko skuša dejavno preprečiti</p>	<p>Predlog ni zadovoljivo pojasnjen in ga brez dodatnih pojasnil ni mogoče obravnavati.</p>

⁷ Čeprav predlog ni zadovoljivo pojasnjen, o njegovi vsebini sodimo na podlagi elektronskega pisma zastopnika ČZCBZ Ministrstvu za kulturo z dne 16. 6. 2016. Gospod Gros v tem pismu meni, da bi morala RTV Slovenija ves razpoložljivi programski čas, namenjen verskim vsebinam, enakopravno razdeliti med 49 registriranih verskih skupnosti (ne pa, da ga večino v resnici nameni eni sami) in se tudi pritoži, ker Radio Slovenija ne omogoča prenosov bogoslužja ČZCBZ, čeprav naj bi ga k temu zavezoval sklep Programskega sveta.

<p>maše na svetih krajih z izdajanjem nezakonitih odločb.</p>	<p>Določitev svetih krajev oziroma teritorija sodi v avtonomijo verskih skupnosti. Možnost maševanja kot manifestacije verske svobode je pogojena s pravnim statusom svetih krajev (npr. lastninsko pravico nepremičnine, statusom javne ceste, ipd.). Verska svoboda ni absolutna pravica in jo je zaradi varstva drugih človekovih pravic ali javnega interesa dopustno omejevati.</p> <p>ČZCBZ smo dne 16. 11. 2016 prosili za dodatna pojasnila, odgovora do danes nismo prejeli.</p>
<p>Čezvesoljska Zombi cerkev blaženega zvonjenja (23. 9. 2016/4):</p> <p>Ministrstvo za zdravje namensko zavlačuje in ovira dodelitev humanitarnega statusa prob ono ambulanti, s tem, da je oseba na ministrstvu, odgovorna za to povedala pred večimi osebami, da naj čezvesoljski cerkvi prob ono ambulante ne odobrijo.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Humanitarna dejavnost se po ustavnosodni praksi razlikuje od verske dejavnosti. Zakonsko regulirano humanitarno dejavnost na področju socialnega in zdravstvenega varstva ureja Zakon o humanitarnih organizacijah.</p>
<p>Čezvesoljska Zombi cerkev blaženega zvonjenja (23. 9. 2016/5):</p> <p>Vlada RS, preko protokola krši ustavo in zakonodajo, ko protokol diskriminira verske skupnosti na podlagi netransparentnih meril, ki nimajo nobene podlage v zakonodaji in so tudi nasprotne zdravemu razumu (za določanje števila vernikov uporabljajo popis iz 2002 leta, za avtohtonost pa kar ono samo določa, da to Čezvesoljska zombi cerkev blaženega zvonjenja ni, kljub temu, da so eni redkih, ki so avtohtono nastali na ozemlju RS).</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Obisk državne proslave ni manifestacija verske svobode. Oblikovanje seznama gostov za državne proslave je stvarna pristojnost Protokola Republike Slovenije. Kriterij številčnosti pripadnikov verske skupnosti, ki ga med kriteriji in razlogi za »posedanje predstavnikov registriranih verskih skupnosti na državnih proslavah in drugih protokolarnih dogodkih« v odgovoru ČZCBZ z dne 3. 10. 2016 navaja Protokol RS, ni diskriminatoren.</p>
<p>Čezvesoljska Zombi cerkev blaženega zvonjenja (23. 9. 2016/6):</p> <p>Ministrstvo za obrambo po mnenju cerkve dejavno krši zakonodajo, ko ne omogoči vernikom duhovne oskrbe z predstavnikom v vojski.</p>	<p>Po ustavnosodni gre lahko za zadevo, neposredno povezano s področjem verske svobode, in sicer dolžnostjo države pri zagotavljanju verske svobode, da sprejema</p>

	<p>pozitivne ukrepe za zagotavljanje verske svobode oziroma verske duhovne oskrbe vojakom na misijah in mirovnih operacijah v tujini, vendar brez dodatnih pojasnil obravnava ni mogoča.</p> <p>ČZCBZ smo dne 16. 11. 2016 prosili za dodatna pojasnila, odgovora do danes nismo prejeli.</p>
<p>Buddha Dharma – Zveza budistov v Republiki Sloveniji (23. 9. 2016/1)</p> <p>Predlaga obravnavo svežnja vprašanj glede diskriminacije skupnosti po ZVS z vidika financiranja. To posebej velja za ukinitvev plačevanja avtorjev za uvrstitev njihovih del v osebne bibliografije. Takšno plačevanje so uvedli po letu 2006 in ga opravljajo knjižnice, ki so javni zavodi in ne profitne organizacije. Avtorji, ki niso zaposleni v državnih zavodih, so glede tega diskriminirani, saj ostalim teh prispevkov ni potrebno plačati.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Financiranje verske dejavnosti verskih skupnosti ni dolžnost države, ki bi izhajala iz človekove pravice do verske svobode, ta človekova pravica praviloma niti posameznikom ne daje pravice zahtevati, naj jim država financira uresničevanje verske svobode.</p>
<p>Buddha Dharma – Zveza budistov v Republiki Sloveniji (23. 9. 2016/2)</p> <p>Meni, da so objavljene publikacije verskih organizacij slovenske kulturna dediščina in [da je zato] potrebno omogočiti verskim organizacijam kandidiranje na razpisih za sofinanciranje publikacij (tudi multimedija) na Ministrstvu za kulturo.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Financiranje verske dejavnosti verskih skupnosti ni dolžnost države, ki bi izhajala iz človekove pravice do verske svobode, ta človekova pravica praviloma niti posameznikom ne daje pravice zahtevati, naj jim država financira uresničevanje verske svobode.</p> <p>Verske skupnosti pridobijo pravno osebnost zaradi uresničevanja verske svobode. Po ustavnosodni praksi opravljajo druge, od verske različne dejavnosti (npr. vzgojne, karitativne, izobraževalne, socialne, zdravstvene in gospodarske) pod enakimi pogoji kot državljani. Cerkve in druge verske skupnosti lahko za opravljanje navedenih dejavnosti v skladu s pravnim redom ustanovijo z njimi povezane pravne osebe (npr. zavode, društva in gospodarske družbe), ki se lahko na</p>

	<p>primeroma navedenih »neverskih področjih« prijavi na razpise za projekte.</p>
<p>UPASANA, sanjava prostost duha (23. 9. 2016/1)</p> <p>Omogočanje upravičenosti skupnosti registriranih po ZVS na razpise za nevladne organizacije in za vse razpisa za programe splošne koristi smo izpostavili tudi v programu koalicije, urad smo že takrat posebej pozvali, da organizira tehnične sestanke z nosilci ključnih razpisov (za nevladne organizacije na MJU in za kulturno raznolikost na MK) a napredka odtistihmal nismo zaznali.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Financiranje verske dejavnosti verskih skupnosti ni dolžnost države, ki bi izhajala iz človekove pravice do verske svobode, ta človekova pravica praviloma niti posameznikom ne daje pravice zahtevati, naj jim država financira uresničevanje verske svobode.</p> <p>Verske skupnosti pridobijo pravno osebnost zaradi uresničevanja verske svobode. Po ustavnosodni praksi opravljajo druge, od verske različne dejavnosti (npr. vzgojne, karitativne, izobraževalne, socialne, zdravstvene in gospodarske) pod enakimi pogoji kot državljani. Cerkve in druge verske skupnosti za opravljanje navedenih dejavnosti lahko v skladu s pravnim redom ustanovijo z njimi povezane pravne osebe (npr. zavode, društva in gospodarske družbe), ki se lahko na primeroma navedenih »neverskih področjih« prijavi na razpise za projekte.</p>
<p>UPASANA, sanjava prostost duha (23. 9. 2016/2)</p> <p>Obravnava poročila o diskriminatornem in neustavnem delovanju Vlade RS, posebej predsednika vlade in ministrstva za kulturo samega na primerih postopkov v zvezi z Blejskim otokom, predlogov za zahtevo RS za vzpostavitev mešane komisije za preučevanje arhivov pokristjanjevanja z Vatikanom in zaradi netransparentnosti pri obisku državnega tajnika Vatikana v Sloveniji in delegacije vlade RS v Vatikanu.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>UPASANA ni predložila poročila o domnevnem diskriminatornem in neustavnem delovanju Vlade RS, zato izrekanje o tem ni mogoče. Obravnava zadeve »Blejski otok« ni aktualna, ker je predlagatelj z Ministrstvom za kulturo o njej dosegel dogovor. Komunikacija cerkve ali druge verske skupnosti s predsednikom vlade ni manifestacija verske svobode. Če bi komunikacija predsednika vlade vsebovala konkretna ravnanja, s katerimi se ne bi spoštovala vsebina načela ločitve države in verskih skupnosti, kot jo je določila ustavnosodna praksa, bi zadevo</p>

	lahko posredno povezali s področjem verske svobode.
<p>UPASANA, sanjava prostost duha (2. 3. 2016/3)</p> <p>Zahteva po sklicu izredne seje sveta zaradi pristranske in domnevno neustavne namere predsednika vlade, da opravi obravnavo »odprtih vprašanj« Katoliške Cerkve v okviru posebnih delovnih skupin oziroma ločeno od Sveta Vlade RS za dialog o verski svobodi</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Namera predsednika vlade, da opravi obravnavo »odprtih vprašanj« Katoliške Cerkve v okviru posebnih delovnih skupin oziroma ločeno od Sveta Vlade RS za dialog o verski svobodi, če predsedniku ni mogoče očitati konkretiziranega nespoštovanja vsebine načela ločitve države in verskih skupnosti, kot ga je pojasnila ustavnosodna praksa, ni niti posredno povezano s področjem verske svobode.</p>
<p>UPASANA, sanjava prostost duha (22. 3. 2016/4)</p> <p>Zahteva po »obravnav[i] recentnih gibanj prvotnih prebivalcev v Avstraliji, Kanadi in drugot po svetu« ter sprejetje »sklep[a] v solidarnost z vsemi procesi zaščite človekovih staroselnih kultur v koloniziranih regijah in posebej z obema posebej izpostavljenimi recentnimi primeri, Avstralskim in Kanadskim« ter prebiranje pisma, ki ga je ta verska skupnost o tej temi poslala papežu Frančišku</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Sklep o ustanovitvi sveta, njegov poslovnik in drugi odstavek 5. člena Zakona o verski svobodi urejajo dialog med državo – Republiko Slovenijo in cerkvami in drugimi verskimi skupnostmi (registriranimi cerkvami in drugimi verskimi skupnostmi). Čeprav vsebina dialoga ni izrecno določena iz same opredelitve akterjev dialoga in narave stvari tovrstnega dialoga izhaja, da gre za dialog o zadevah iz ozemlja Republike Slovenije in o zadevah, ki so v neposredni povezavi s konkretnim predlagateljem zadeve.</p>

PROGRAM MARKA HRENA
ZA DELO V SVETU VLADE RS ZA DIALOG O VERSKI SVOBODI,
5. 10. 2015⁸

PROGRAMSKA TOČKA	MNENJE IN MOREBITEN KOMENTAR MK
<p>Vlada [naj] vzpostavi mednarodno dejavnost Sveta na področju medverskega dialoga, strpnosti, in promocije aktivnega nenasilnega reševanja sporov prek medverskega dialoga, kot prednostno dejavnost.</p> <p>Predlagamo, da se Svet za dialog o verski svobodi dejavno vključi v celovit odziv Slovenije na porast pregnancev iz konfliktnih območij sveta in tudi na ksenofobične oziroma teo-fobične naravnosti nekaterih političnih okolij v EU. Konkretno, predlagamo, da se predstavniki Sveta sistematično vključujejo v bilateralne in multilateralne aktivnosti povezane s to problematiko.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Sklep o ustanovitvi sveta, njegov poslovnik in drugi odstavek 5. člena Zakona o verski svobodi urejajo dialog med državo – Republiko Slovenijo ter cerkvami in drugimi verskimi skupnostmi. Čeprav vsebina dialoga ni izrecno določena, iz same opredelitve akterjev dialoga in narave stvari tovrstnega dialoga izhaja, da gre za dialog o zadevah iz ozemlja Republike Slovenije in o zadevah, ki so v neposredni povezavi s konkretnim predlagateljem zadeve.</p>
<p>[P]redlagamo, da Svet začne pripravljati verodostojno metodo merjenja obsega za meritve po letu 2030. Za potrebe verodostojnosti popisa prebivalstva, ki mora biti izveden do 2021, pa naj svet pripravi podlage za statistično raziskavo, ki jo bo pred popisom izvedel SURS.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Statistični urad RS kot pristojni državni organ ne izvaja nobenih statističnih raziskav, v katerih bi zbirali podatke o veroizpovedi. V Srednjeročnem programu statističnih raziskovanj za obdobje 2016-2022 ni predvidena nobena raziskava, v kateri bi na individualni ravni zbirali podatke o veroizpovedi.</p>
<p>Predlagamo uravnotežen in nepristranski pregled učnih programov [glede religijskih tem]. Predlagamo, da se učni načrti posodobijo ali pa pripravijo posebni učni načrt za izbirni predmet verstva, pri osnovanju katerega bi sodelovale tudi manjše in srednje velike verske skupnosti. Predlagamo, da postane prenovljeni predmet Verstva in etika redni predmet v osnovnošolskem izobraževanju.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p>

⁸ Ministrstvo za kulturo se o predlogih, ki jih je mogoče razbrati iz tega dokumenta, izreka na izrecno željo gospoda Marka Hrena. Samoiniciativna predložitev njegovega programa dela v svetu za čas trajanja tega mandata sicer po Poslovniku ne šteje za vložitev zahteve za obravnavo na seji.

<p>UPASANA SPD se želi z državo dogovoriti o načinu obeleževanja staroverskih sakralnih mest [...] Predlagamo ustrezen ureditev območij in - kjer se bo to pokazalo kot potrebno – tudi dodatno zaščito z odloki o zaščiti naravnih ali kulturnih spomenikov.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Predlog ni zadovoljivo pojasnjen, zdi pa se, da je zadeva primarno povezana z varovanjem kulturne in naravne dediščine (in upravljanjem z nekaterimi vodotoki), ne pa z uresničevanjem človekove pravice do verske svobode, ki jo uživajo člani verske skupnosti UPASANA SPD.</p>
<p>Predlagamo izvedbo skupnega projekta skupnosti po ZVS: ureditev terminološkega slovarja na področju dejavnosti iz ZVS. Predlagamo tudi izdelavo izhodiščnega kodeksa etike za medverski dialog v Republiki Sloveniji.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p>
<p>Rehabilitacija skladatelja Jakoba Frančiška Zupana in premierna uprizoritev Opere Belin.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p>
<p>Reinterpretacija Franceta Prešerna kot pesnika glasnika verskega premisleka, staroverca in izdelava novega promocijskega gradiva o Prešernovem spomeniku, spomeniku staroverstvu, vključno s citati Ivana Tavčarja ob otvoritvi spomenika.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p>
<p>Ministrstvo za kulturo in lokalne oblasti Rimskokatoliške cerkve v Sloveniji pozivamo, da iz arhivov, ki jih hrani sedež RKC uradno pridobijo razpoložljive listine o dobi pokristjanjevanja, zlasti tiste, ki predstavljajo primarno dokumentacijo in pričevanja o simbolih, svetiščih in točkah posebnih moči ali posebnega pomena, ki so bile v procesu pokristjanjevanja uničene ali prikrite.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p>
<p>Predlagamo, da Ministrstvo za kulturo začne proces določanja imena za Muzejski trg kulturnega centra ob Metelkovi ulici, ki bo odsevalo koncentracijo znanja in pregled nad kozmologijami na ozemlju Republike Slovenije. Naravoverci že uporabljamo obredno ime za trg in sicer Svarožji trg: trg iniciacije, rojstva, ustvarjalne iskre kolektivne zavesti.</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p>
<p>Predlagamo, da se upošteva analogija z uveljavljenim redom pri financiranju MSP – mala in srednje velika podjetja. Verske organizacije smo organizacije CIVILNE DRUŽBE. Verske organizacije, ki izvajamo splošno-koristne programe, velikokrat nismo med upravičenci na javnih razpisih ministrstev in občin, ker med upravičenci sploh nismo navedene... Zahtevamo</p>	<p><u>Ne gre za zadevo s področja verske svobode.</u></p> <p>Verske skupnosti pridobijo pravno osebnost zaradi uresničevanja verske svobode. Po ustavnosodni praksi opravljajo druge, od verske različne dejavnosti (npr. vzgojne, karitativne, izobraževalne, socialne, zdravstvene in gospodarske) pod enakimi</p>

vključevanje MSVS med upravičene prejemnike sredstev na razpisih za civilno družbo.	pogoji kot državljani. Cerkve in druge verske skupnosti lahko za opravljanje navedenih dejavnosti v skladu s pravnim redom ustanovijo z njimi povezane pravne osebe (npr. zavode, društva, gospodarske družbe), ki se lahko na primeroma navedenih »neverskih področjih« prijavijo na razpise za projekte.
---	--

Ta točka dnevnega reda bo predvidoma trajala 60 minut.

K4.

RAZNO

V skladu s tretjo alinejo 1. člena Poslovnika ima svet možnost oblikovanja skupnih (enotnih) stališč, priporočil in mnenj na področju verske svobode. Če torej želite, da bi svet na vašo pobudo oblikoval enotno stališče, priporočilo ali mnenje, vas vljudno prosimo, da z vašo pobudo predhodno seznanite druge člane in da med njimi predhodno iščete tudi soglasje o svoji pobudi. Na seji se lahko zgodi, da bo za iskanje soglasja ali vsem sprejemljivih formulacij zmanjkalo časa ali zbranosti.

Zato vas opozarjamo na dogovor s prve seje (zapisnik z dne 11. 2. 2016, str 5, drugi odstavek), s katerim smo člani sveta privolili v odprto komunikacijo z izmenjavo elektronskih naslovov.

Sejo bomo predvidoma končali do 15.15 ure.